

Huvudman

Gällivare kommun
post@gallivare.se

Beslut

2025-12-16

Dnr 2022:3140, 2022:3141 och
2022:8897

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av grundskolorna Sjöparksskolan A och B i Gällivare kommun; nu fråga om beslut att avsluta ärendet

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Skolinspektionen avser att genomföra en ny inspektion på Sjöparksskolan under hösten 2026.

Om ärendet

Skolinspektionen fattade den 4 februari 2025 beslut efter tillsyn av Sjöparksskolan. Eftersom det inom ramen för tillsynen konstaterats att det vid skolan förelåg allvarliga och omfattande brister bestämdes att myndighetens ingripande till statliga åtgärder för rättelse på Sjöparksskolan. De statliga åtgärderna har vidtagits på Gällivare kommuns bekostnad.

De statliga åtgärderna har inneburit att staten, genom Skolinspektionen, har genomfört ett arbete med åtgärder för att avhjälpa brister i verksamheten. Skolinspektionen har uppdragit åt en utförare att tillhandahålla två rådgivare som har befunnit sig på skolan och lett arbetet med att vidta åtgärder. Rådgivarna har, för Skolinspektionens räkning, haft uppdraget att styra arbetet med planering och genomförande av åtgärder för att rätta till brister i verksamheten. Beslutet om statliga åtgärder för rättelse har omfattat en tidsperiod om nio månader från det att beslutet vann laga kraft. Tidsperioden för de statliga åtgärderna har löpt ut den 25 november 2025.

Underlag för beslut

Den 4 december 2025 har ett möte mellan Skolinspektionen och Gällivare kommun ägt rum. Vid mötet har redovisats för de åtgärder som vidtagits av Skolinspektionen. Gällivare kommun har yttrat sig vid tillfället och delat ett bildspel över kommunens förutsättningar för skolverksamheten.

Gällivare kommun har getts tillfälle att yttra sig över det material som ligger till grund för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör nedan för de åtgärder som har vidtagits enligt beslutet den 4 februari 2025 gällande områdena *Undervisning, Mottagande och undervisning av nyanlända elever, Särskilt stöd, Frånvaro* samt *Trygghet och studiero*.

Undervisning

Skolinspektionen konstaterar att de beslutade åtgärderna har vidtagits enligt följande:

Skolinspektionens analys visar att kommunen har stora svårigheter att rekrytera behöriga lärare till skolan. Ansträngningar görs på huvudmannanivå för att locka behörig personal till kommunen och för att locka tillbaka behöriga lärare som lämnat skolan och övergått till andra jobb. Detta görs exempelvis genom återkommande annonsering i olika medier och erbjudande om extra månadslön och flyttbidrag. Kommunen underlättar också situationen för obehöriga lärare som finns vid skolan att skaffa sig behörighetsgivande utbildning. Under de senaste åren har det saknats personella resurser till såväl reguljär undervisning som till kortare vikariat, vilket har inneburit att elever inte har fått sin garanterade undervisningstid i alla ämnen. Åtgärder har nu vidtagits för att elever ska kompenseras för förlorad undervisningstid genom att bland annat erbjuda lovskola under lovperioder. Utöver detta undersöks möjligheten att erbjuda undervisning i moderna språk via fjärrundervisning. I övrigt har huvudmannen efter vidtagna åtgärder säkerställt att eleverna i alla ämnen ges undervisning i enlighet med scheman, beslutad timplan och garanterad undervisningstid.

Rådgivarna har lett arbetet med att vidta åtgärder så att undervisningen i svenska och engelska som språkval samt i svenska som andraspråk numera bedrivs enligt beslutad timplan och under ledning av lärare. Även undervisningen i slöjd utgår numera från ämnets syfte och centrala innehåll, vilket betyder att eleverna får arbeta med slöjdens olika material, verktyg och hantverkstekniker.

I Skolinspektionens samtal med personal och elever framgår att situationen har blivit bättre, lektioner ställs inte in i samma omfattning som tidigare, även om det fortfarande är svårt att hitta vikarier för lärares tillfälliga frånvaro. Det finns lärare schemalagda på alla positioner och i alla klasser, även om inte alla är behöriga och legitimerade. Att många lärare är obehöriga och behöver stöd i arbetet bidrar också till en högre arbetsbelastning för de behöriga och legitimerade lärare som finns på skolan.

Skolinspektionen ser de svårigheter som kommunen har med att rekrytera behöriga lärare, men förutsätter att ansträngningarna fortsätter för att se till att eleverna får undervisning i alla ämnen av behöriga och legitimerade lärare.

Mottagande och undervisning av nyanlända elever

Skolinspektionen konstaterar att beslutade åtgärder har vidtagits enligt följande:

Rådgivarna har lett arbetet med att ta fram rutiner för mottagandet och undervisningen av nyanlända elever. En ny plan har beslutats, som innefattar arbetsgång och ansvarsfördelning avseende bedömning av elevers kunskaper, placering i årskurs och undervisningsgrupp samt framtagande av individuell studieplan.

Individuella studieplaner finns nu framtagna för de elever som idag finns i förberedelseklassen. Rutinerna för mottagande av elever är implementerade och följs. De nyanlända eleverna får minst den undervisningstid som återstår för övriga elever i den aktuella årskursen under den kvarvarande skoltiden och formella beslut om anpassad timplan och prioriterad timplan tas i rätt ordning.

Särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att beslutade åtgärder har vidtagits enligt följande:

Rådgivarna har styrt arbetet med att utveckla elevhälsoarbetet på skolan. Den lokala elevhälsoplanen har omarbetats med förstärkta riktlinjer och rutiner för kompetenserna inom elevhälsan. De olika professionerna har varit delaktiga i processen som föregått förändringarna. En elevhälsosamordnare har tillsatts för att stärka ledningen av elevhälsoteamet. Elevhälsomöten sker varje vecka i stället för varannan som tidigare. Drop-in-tider för lärare planeras, men har ännu inte kommit igång. Rådgivarna har genomfört kompetensutvecklingsinsatser.

En genomgång av samtlig dokumentation avseende elever i behov av stöd har initierats och pågår. Inlånad specialpedagogisk kompetens från andra skolor hos huvudmannen och personal från den centrala elevhälsan har bistått i arbetet för att kartlägga och identifiera stödbehov på såväl grupp- som individnivå. Arbetet har strukturerats upp och det finns nu rutiner och system för skolans arbete för elever i behov av stöd. Skolan följer den framtagna arbetsgången och även inom detta område gör sig bristen på behörig personal påmind. Under senare delen av höstterminen har dock antalet lärare med specialpedagogisk kompetens utökats och

förutsättningarna har på så sätt förbättrats för att kunna tillgodose elevernas behov av stödinsatser.

Av samtal som förts med representanter för elevhälsa framgår att de märker en stor skillnad nu jämfört med tidigare. De specialpedagoger och speciallärare som finns till hands har utrett elevers behov i olika årskurser och har en bra överblick. Arbetet fortlöper eftersom många elever är i behov av stödinsatser.

Frånvaro

Skolinspektionen konstaterar att beslutade åtgärder har vidtagits enligt följande:

Rådgivarna har tillsammans med skolledningen infört tydligare rutiner för att utreda orsaker till längre frånvaro och för att samordna arbetet när flera utredningskrav aktualiseras, som exempelvis frånvaroutredningar och utredningar om behov av särskilt stöd. Frånvaro rapporteras numera varje vecka till rektorn och följs upp i elevhälsoteamet varje månad. Även trygghetsteamet är engagerat i att stötta mentorer i samtal med elev och vårdnadshavare. Skolan är numera mer restriktiv när det gäller ledighetsansökningar och det är rektorn som beslutar. Skolvärdarna har tydliga instruktioner om hur de ska agera när de uppmärksammar att elever inte är på sina lektioner och hur de ska ta kontakt med vårdnadshavare. Det finns nu en framtagen arbetsgång för frånvaroutredningar. Utredningarna görs företrädesvis av skolans socialpedagog.

Huvudmannen har för läsåret 2025/26 lyft främjandet av närvaro som ett av de prioriterade områdena i kommunens alla skolor. Vikten av elevernas närvaro i skolan lyfts av skolchefen i personalmöten och i föräldramöten. Skolchefen har också förtydligat att det är rektorn som fattar beslut om ledigheter och mentorernas roll i uppföljningen av elevers frånvaro har betonats av såväl rektorn som skolchefen.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen konstaterar att beslutade åtgärder har vidtagits enligt följande:

Skolinspektionens analys visar att få ingripanden skett tidigare vid normbrytande händelser och att dessa har passerat utan påföljd. Sparsam information har gått till hemmen och få samtal med elever har förts. Disciplinära åtgärder har inte vidtagits på ett konsekvent sätt.

Incidenter har även inträffat under såväl vår- som hösttermin innevarande år. Nu har skolledning och skolchef agerat på ett tydligt sätt med information till elever, vårdnadshavare, skolchef, media och incidenter har

polisanmälts i vissa fall. Det resoluta agerandet har inneburit en vändning i arbetet med trygghet och studiero.

Rådgivarna har sett till att ett trygghetsteam har inrättats och leds av skolans socialpedagog. Utöver socialpedagogen består teamet av rektor, lärare, skolvårdar, kurator och elevassistent. De träffas regelbundet för att tillsammans fördela uppgifter och lösa de situationer som uppstår.

Ordningsregler finns uppsatta i alla klassrum. De är framtagna och uppföljda under medverkan av elever via klassråd och elevråd. Rektorn har också vid behov uppmanat mentorer att aktualisera och diskutera reglerna på mentorstiden med sina elever.

Strukturerna kring arbetet med trygghet och studiero börjar sätta sig och elevhälsans inslag i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är aktualiserat. Trygghetsteamet är välfungerande och skolvårdarnas förtydligade uppdrag bidrar på ett effektivt sätt till en lugnare miljö. Systemet för anmälan av kränkningar är förbättrat och elevhälsans inslag i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete är tydliggjort och systematiserat, blanketterna för kränkingsanmälningar är förenklade och lättare att använda. Elever uttrycker i samtal att det har blivit en lugnare och tryggare situation på skolan, såväl i korridorer som i klassrum.

Gällivare kommuns yttrande vid mötet den 4 december

Gällivare kommun har beskrivit den situation som kommunen befinner sig i. Kommunen bidrar starkt till Sveriges ekonomi genom sin gruvnäring, energi- och industriproduktion. Kommunen har en stark sysselsättningsgrad och låg arbetslöshet, men en åldrande och minskande befolkning, vilket skapar ekonomiska och sociala utmaningar. Kommunen behöver hantera en pressad ekonomi med höga kostnader per invånare. En minskad befolkning leder till minskade skatteintäkter. Framtiden är beroende av hur kommunen lyckas attrahera yngre invånare och utbildad arbetskraft, som också bosätter sig i kommunen.

Gällivare kommun har en låg andel invånare med högre utbildning. Inte minst syns detta i skolans verksamhet där andelen behöriga lärare är låg. På Sjöparksskolan är endast varannan lärare behörig och legitimerad. Det syns också redan i förskolan där kommunen har en sjunkande andel behöriga förskollärare – andelen är idag 19 procent, vilket gör att Gällivare är den kommun i Sverige som har den lägsta andelen behöriga förskollärare. I grundskolan är andelen pedagoger med lärarlegitimation och behörighet 46 procent, vilket lägger Gällivare kommun näst sist i jämförelse med andra kommuner. När det gäller andelen elever i årskurs 9 som uppnått lägst betyget E i alla ämnen visar sammanställningar att Gällivare kommun tidigare har legat i paritet med riket och även över rikets resultat, men med en markant försämring från år 2021 fram till idag.

Andelen har varierat mellan strax under 90 procent till den senaste uppgiften 2024 som är 53 procent. Resultaten för nationella prov i årskurs 3 i både matematik och svenska visar för år 2024 att varannan elev inte har klarat alla delar av proven. Av kommunens sammanställningar framgår också att andelen elever med NPF-diagnoser i kommunen uppgår till 21 procent (vt 2025) jämfört med andelen i riket som uppgår till mellan 7 och 9 procent (år 2024). Sammantaget skapar detta stora utmaningar för kommunen att ge eleverna en fortsatt skolgång i en verksamhet som har få egna förutsättningar att kunna vända utvecklingen.

Sammanfattning

Skolinspektionen konstaterar att åtgärderna som identifierades i beslutet av den 4 februari 2025 har genomförts samt att huvudmannen och rektorn har vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med påtalade brister. Åtgärderna ger Sjöparksskolan system och rutiner för bättre strukturer i det dagliga arbetet och det är viktigt att det påbörjade arbetet får fortsätta. En försvårande omständighet är kommunens svårigheter att rekrytera behörig och legitimerad personal. Ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skolförfattningarna vilar alltjämt på huvudmannen. Skolinspektionen förutsätter att kommunen fortsätter sina ansträngningar för att trygga personalförsörjningen och håller i nu pågående implementering av de insatser som vidtagits under året.

Skolinspektionen avser att återkomma till skolan under hösten 2026 för att följa upp att kommunen fullföljer arbetet med förbättringsåtgärder på skolan i syfte att säkerställa att eleverna på Sjöparksskolan får den utbildning de har rätt till.

Skolinspektionen avslutar härmed ärendet.

X Marie Axelsson

Generaldirektör

Signerat av: Marie Axelsson

X Agnetha Burström

Föredragande

Signerat av: Agneta Burström

I ärendets slutliga handläggning har även regionchef Agneta Broberg och regionjurist Linnéa Lundberg medverkat.